

UDAL LEGEA

UDALERRI EUSKALDUNEK BADUTE ATERPEA

Eusko Legebiltzarrak apirila hasieran onartu zuen Euskadiko Toki Erakundearen Legea (Udal Legea ere deitua). Legearen lehen zirriborroan euskararen atalik ez zegoen. Atala sortu zutenetik legean sartu denera pauso galanta eman da. UEMA Udalerrri Euskaldunen Mankomunitateak hala dio bere balorazioan: legeak helburutzat hartu du toki administrazioan euskara erabat berreskuratzea, udalak eredu eta aitzindari izatea eta euskararen garapena galarazten edo oztopatzen duten trabak alboratzea. Legearen garrantziaren jakitun, Espainiako Gobernuak pasa den astean adierazi zuen hainbat artikuluko legez kanpokoak direla. Legearen indarguneak eta ahulguneak aipatu ditugu ondoko lerroetan.

Onintza Irureta Azkune

@oirureta

ARGAZKIA: J. C. RUIZ / ARGAZKI PRESS

ZER DU ON?

Udalek eskumena dute

Euskara udal eskumena badela jasota UEMAREN izaera aitortzen da. Lehen udalek euskara eskumenik ez zuten, esaten zitzaion ez zutela euskara zerbitzuak eskaintzeko mankomunitate bat sortzerik. Ez zen UEMAREN kontra zuzenean jo, baina hainbat udalek arazo juridikoak izan dituzte, besteak beste UEMAKO kide izateagatik. 2008an, arazo horiek saihesteko, UEMA euskara zerbitzuez gain bestelako zerbitzuak eskaintzen hasi zen. 2014ra arteko bakera izan zuten eta urte hartan Carlos Urquijo EAEN Espainiako Gobernuaren ordezkaria errekurtoak jartzen hasi zen berriz. Orain, atzera egin du.

Derrigorrezko elebitasuna gainditu da

Zenbait mugarekin, baina udalak euskara hutsean aritu daitezke. Udal Legeak 1982ko Euskararen Legearen planteamendua gainditzen du. Lege horrek toki administrazioak bi hizkuntzetan egitera derrigoritzen ditu. 1982ko Legea batik

bat udalerrri erdaldunei begira egindakoa da, euskara ziurtatu ahal izateko. Alderantziz, besteak beste UEMAK eska-tu izan du udalerrri euskaldunentzat lege babes berezia izatea. Bada Udal Legeak, neurri handi batean, euskara hutsean aritu nahi duten udalerrri euskaldunak babesten ditu.

Udal Legeak Euskararen Legea berri-kusteko beharra are ageriagoan jarri du mahai gainean.

Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa egin beharra

Hirigintza plan batek edo beste edozein esku-hartzek eremu jakin batean hizkuntzan eragin dezakeela aurreikusiz gero legeak ebaluazioa egitera behar-tzen ditu toki administrazioak. Eba-luazioa legean sartu izana pauso ika-ragarria iruditu zaio UEMARI, kontuan izanda ebaluazio tresna sortzeko lehen pausoak duela hiru bat urte eman zire-la. Alabaina, ebaluazioa egitea onartu bai, baina gauza asko zehaztu gabe dau-de, besteak beste, nork erabakiko duen eragin linguistikoa izango duen ala ez, zein ebaluazio tresna aplikatuko den, eta neurri zuzentzaileak nola hartuko diren. Bestalde, Legearen akatsen zu-

zenketen orduan tresna udalerrri guz-tietan edo udalerrri euskaldunetan soilik aplikatuko den argitu beharko da, gazte-laniazko bertsioak eta euskarazkoak ez baitiote gauza bera.

Kontratazioetan hizkuntza irizpideak jarri ditzake udalak

UEMAKO udalei kontratazioetan hizkuntza irizpideak ezartzea errekurritu zieten, argudiatuz kontratazio proze-surako legea Espainiar Estatukoa dela. Udal Legeak ordea, udalei eskumen hori eman die zerbitzu publikoa eskaintze-ko kontratazioak egiten dituztenera-ko. Adibidez, kiroldegia esleitzerakoan hizkuntza irizpideak ezarri ahalko ditu udalak. Aldiz, zalantzakoa da berdin egin dezakeen obra publiko bat eslei-tzerakoan, kasu horretan herritarrekin harreman zuzenik ez baitago.

ZERK EGITEN DU TRABA?

Zinegotziak ez badaki euskaraz?

Udal Legeak euskararen aldeko eraba-kiak mugatzeko joera du. Esate bate-rako, udal barneko jarduera euskara hutsean izan daitekeela dio, baldin eta hautetsiak gai badira euskaraz molda-tzeko. Beraz, hautetsien hizkuntza gai-

Irudian Kontseiluak deitutako elkarretaratzea Tolosan 2014an. Carlos Urquijo EAEn Espainiako Gobernuaren ordezkaria hizkuntza irizpideengatik helegiteak jartzen ari zen hainbat udali.

tasuna muga modura planteatzen da, norbaitek alegatzen badu ez dakiela euskara gaztelaniaz eman behar zaio. Egia da ordea, beste artikulua batean ikuspegi positiboa eskaintzen duela eta dio zinegotziak euskaraz ez baldin badaki jakitea sustatu behar dela, nahiz eta gero ez duen zehazten sustapena nola egingo den.

Euskara hutsean bezala, gaztelania hutsean

Lehen ere administrazioen arteko harremanetan dokumentuak euskaraz bidaltzeak balio juridikoa bazuen, baina liskarrak sortu izan dira, euskara hutsez zirelako eta ez bi hizkuntzatan. Udal Legeak balio juridiko osoa eman die euskarari hutsezko dokumentuei. Beraz, gaztelania

nia hutsezko dokumentuek ere balio bera dute. Adibidez, udal batek besteari euskara hutsean bidal diezaiotke dokumentua, eta besteak gaztelania hutsean erantzun.

Diru-laguntzetan hizkuntza irizpideak ezin ezarri

Bereziki udalerrri euskaldunetan, arautzen ez diren gauza asko berriz ere betiko legepean geratu dira. Diru-laguntzak dira horren adibide. Diru-laguntzetan ezin ziren hizkuntza irizpideak sartu eta hemendik aurrera ere ez. Esate baterako, udalak ezin du agindu 25 urtetik beherakoentzat ekitaldiak antolatzeko diru-laguntzak lortu nahi dituenak euskaraz egin behar duela.

Bandoak euskara hutsean?

Zehaztu gabeko beste kontu bat. Udalerrri euskaldunetan herritarrekin zuzeneko harremanetan euskara hutsean aritzea zilegi da. Aldiz, zalantzazkoa da zabalkunde orokorreko testuetan nola jokatu. Adibidez, bandoa jar daiteke euskara hutsean eta ohartxoa jarri esanez gaztelaniazkoa nahi duenak udalean eskatzeko? Herritarren hizkuntza eskubideak urratu dira?

Aurrerapauso nabaria

2015eko martxoan ARGIAk azala eman zion udalerrri euskaldunak epaitegietan jasaten ari ziren jazarpenari. Orduan genioen Euskararen Legeak ez zituela babesten udalerrri euskaldunak, gaztelania albeo ez bazuen euskarak bakarrik ez zuela baliorik. UEMAk Udal Legea oso lege positibotzat du, aurrerapauso handiak eman direla uste du, nahiz eta "ez den guk egingo genukeen legea, hala balitz bereziki jasoko zuen irizpide propioak jarri ahal izatea baldintza zehatz batzuk betetzen dituzten udalerrietan".

Udalerrri euskaldun askok arnasa hartuko dute lege berriari esker, nahiz eta badituen zirrikituak eta Carlos Urquijo EAEn Espainiako Gobernuaren ordezkariak, hala nahi badu, lana izango duen. ■

BABESLEA: IVAP

HERRI ARDURALARITZAREN EUSKAL ERAKUNDEA

Enplegu Publikoa

- Lan-erakundearen finkapena
- Lan-erakundearen (Eusko Legeak)
- Beste administrazioetako lan-erakundeak
- Hautaketak
- Osakidea: 2014-15eko Enplegu Publikoaren erakundeak
- Ertzaintza XXV. Prozesua
- Enplegu Publikoaren Erakundeak, Eusko Legeak

Prestakuntza

- Administrazio erakundeak
- Toki Administrazioak
- Ferri administrazioak
- Bereziki hizkuntza prestakuntza
- IEVEU
- Prestakuntza jardueren homologazio prozedura

Euskara

- Euskararen Babeslea
- Hizkuntza erakundeak
- Bereziki hizkuntza prestakuntza
- Argitalpenak
- Euskaraz lan egiteko behar diren
- GD - Hizkuntza Zerbitzu Ofiziala

euskara.eus